

2004 İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETİMİ PROGRAMI DOĞRULTUSUNDA İLKÖĞRETİM 4. VE 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLERİNDEN MATEMATİK DERSİ İÇİN BEKLENTİLERİ

Yasin GÖKBULUT*

Selami YANGIN**

Sabri SİDEKLİ***

Özet

Matematik dersinde öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntemleri, sınıf içi ve sınıf dışı davranışları başta olmak üzere daha birçok etken, öğrencilerin matematik dersine yönelik tutumlarını ve beklentilerini etkilemektedir. Bu araştırmanın amacı, yenilenen öğretim programı doğrultusunda ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin matematik dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentilerini tespit etmektir. Çalışma, 2005-2006 öğretim yılının bahar döneminde 181 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Genel tarama modelinde yürütülen araştırmada veri toplama aracı olarak, "öğrencilerin matematik dersine giren öğretmenlerinden beklentileri ölçeği" kullanılmıştır. Cronbach Alpha Güvenirlilik Katsayısı .78 dir. Yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilerin, matematik dersine giren sınıf öğretmenlerinden ders içi etkinliklere aktif ve sözel yönden katılımlarının desteklenmesi, matematik dersinde okuma ile ilgili çalışmalar yaptırılması ve ilgi çekici gelen problemlerin çözümüne daha fazla zaman harcanması gerektiğine yönelik beklentilerinin yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Matematik öğretimi, öğretmen davranışları, öğrenci beklentileri, eğitim, öğretim

Giriş

Eğitim, insanlığın yaratılışından beri süregelen bir etkinlik alanıdır. Eğitimin amacı, toplumu oluşturan bireyleri çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmak olduğuna göre iyi bir eğitimin, kişileri hem yaşadığı toplumun hem de modern toplumun uyumlu bir üyesi hâline getirmesi gerekir. Bu durumda eğitim sisteminden beklenen ise, çağdaşlaşmanın sonucunda kalkınmanın amaçladığı sayı ve nitelikteki insan gücünü, bireylerin ilgi ve yeteneğini en verimli şekilde değerlendirerek yetiştirmesidir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1998).

Eğitimin amaçlarının gerçekleşmesi, öğretim-öğretme süreçlerinin etkinliğine, öğretim-öğretme süreçlerinin etkililiği ise büyük ölçüde öğretmene ve onun öğretme ortamında gerçekleştirdiklerine bağlıdır. Etkili öğretmen yalnızca öğretimin nasıl yapılacağını ya da öğretim sırasında karşılaşılan sorunların nasıl çözüleceğini bilen, sa-

* Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tokat

** Dicle Üniversitesi, Siirt Eğitim Fakültesi, Siirt

*** Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Muğla

dece bilgi aktaran değil, bildiklerinden hangisini ne zaman uygulaması gerektiğini bilen ve bunu doğru zamanda uygulayan, öğrenmeyi kolaylaştıracak yöntemleri öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre en uygununu bulup uygulayan öğretmendir (Açıkgöz, 1996).

Öğrenmenin gerçekleşmesi için, öğretmenin bireysel farklılıkları göz ardı etmemesi gerekmektedir. Tüm öğrencilere aynı gözle bakmak, onlara aynı yöntemlerle yaklaşmak, aynı düzeye gelmelerini hedeflemek, aynı gelişme hızını beklemek doğru değildir. Ayrıca tüm öğrencileri aynı düzeye getirmek de olanaksızdır. Çünkü her öğrencinin geçmişten getirdiği yanlış veya doğru yaşantılar, zekâları, algılamaları, yetenekleri, öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeyleri birbirinden farklıdır. Bir öğrenci için güdüleyici ya da pekiştirici olan bir şey başka öğrenci için olmayabilir. Bir öğrenci için matematik dersinden yüksek not almak çok önemli iken, diğeri için sadece sınıfı geçecek kadar not alması ve çalışmalarını buna göre planlaması yeterli olabilir. Bunun için öğretmen, öğrencilerinin bireysel farklılıklarını tüm yönleriyle çok iyi tanımalı, bireysel ayrılıklara ve gereksinimlere göre öğrenme konularını seçmeli ve bunları öğretmek için de öğrencinin özelliklerine göre değişen yöntem ve teknikleri geliştirerek uygulamaya koymalıdır (Fındıkçı, 1997).

Günlük yaşamda, matematiği kullanabilme ve anlayabilme gereksinimi önem kazanmakta ve sürekli artmaktadır. Değişen dünyamızda, matematiği anlayan ve matematik yapanlar, geleceğini şekillendirmede daha fazla seçeneğe sahip olmaktadır. Değişimlerle birlikte matematik eğitiminin ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden tanımlanması ve gözden geçirilmesi gerekmektedir. Matematik, örüntülerin ve düzenlerin bilimidir. Bir başka deyişle matematik sayı, şekil, uzay, büyüklük ve bunlar arasındaki ilişkilerin bilimidir. Matematik, aynı zamanda sembol ve şekiller üzerine kurulmuş evrensel bir dildir. Matematik eğitimi, bireylere fiziksel dünyayı ve sosyal etkileşimleri anlamaya yardımcı olacak geniş bir bilgi ve beceri donanımı sağlar. Ayrıca yaratıcı düşünmeyi kolaylaştırır ve estetik gelişimi sağlar. Bunun yanı sıra, çeşitli matematiksel durumların incelendiği ortamlar oluşturarak bireylerin akıl yürütme becerilerinin gelişmesini hızlandırır. Matematiği öğrenmek; temel kavram ve becerilerin kazanılmasının yanı sıra matematikle ilgili düşünmeyi, genel problem çözme stratejilerini kavramayı ve matematiğin gerçek yaşamda önemli bir araç olduğunu takdir etmeyi de içermektedir. Hayatında matematiği kullanabilen, problem çözebi- len, çözümlerini ve düşüncelerini paylaşabilen, ekip çalışması yapabilen, matematikte özgüven duyabilen ve matematiğe yönelik olumlu tutum geliştiren bireyler yetiş- tirilmesi büyük önem taşımaktadır (MEB, 2004).

Elbette öğrencilerde önceden hedeflenen kazanımların öğretim süreci sonunda edinilmesini isteriz, ancak bu beklentinin gerçekleşmesi aynı düzeyde öğrenci beklentilerinin dikkate alınması ve bunların yerine getirilmesine bağlıdır. Öğretmenin beklenti düzeyi öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediği gibi onları başarısızlığa da sürükleyebilir. Matematik dersinde her öğretmenin hedefi öğrencileri daha önceden planlanmış belirli kazanımları edinme düzeyine ulaştırmaktır. Ancak her öğrenciden aynı düzeyde matematik öğrenmesini bekleyemeyiz. Öğretmen bu farklılıkları iyi tespit edip, öğrencilerin öğrenme düzeylerine göre beklentilerini oluşturmalıdır (Özkan, 2005).

Matematik öğrenimi ve öğretiminde gün geçtikçe büyük değişimler yaşanmaktadır. Artık, öğrencileri temel beceriler bakımından donatmak yeterli gelmemektedir; öğrenciler matematik içerik alanları yönünden daha kapsamlı bir kavramsal anlayışın

geliştirilmesini beklemektedirler. Geçen 20 yıl boyunca öğrencilerin özellikle matematik dersindeki başarısızlıklarının nedenleri araştırılmıştır. Bu doğrultuda öğretim sürecinden kaynaklanan yetersizlikleri ve öğrencilerin bu konudaki beklentilerini karşılayabilmek üzere NCTM, matematik öğretiminin niteliğini geliştirmek için matematik öğretmenlerinin yeni ve çağdaş öğretim teknikleri ile stratejiler üzerinde odaklanması gerektiğini ileri sürmüştür. NCTM'nin ortaya koyduğu standartlar, öğrencilerin matematik okur-yazarı (iletişim kurma, problem çözme ve akıl yürütme gibi becerilerde matematiğin kullanımı) bireyler olarak yetişmesini ve öğrenci-öğretmen etkileşimini, bilişsel düşünmeyi, problem çözmeyi ve buluş yolu ile öğrenmeyi en üst seviyede içeren bir programın gerekliliğinden söz etmektedir (Idorenyin ve Pitts, 2005). Araştırmacılar, 40 yıldan beri öğretmen beklentileri üzerine değişik araştırmalar yürütmüşlerdir (Funkhouser, 1994). Bu çalışmalar, bireysel beklentilerden ziyade sınıf içi beklentileri alanında daha yoğunudur (Rubie-Davies, 2006). Buna karşın öğrencilerin akademik başarılarıyla ilgili olarak öğretim sürecinden ve öğretmenlerinden beklentilerini temel alan araştırmalar ise yok denecek kadar azdır (Smead ve Chase, 1981). Çocukların eğitimsel beklentileri, akademik ürünleri üzerinde son derece önemlidir. Okuldaki başarılarına ek olarak çocukların beklentileri başka değişkenlerin de etkisi altındadır: aileden aldığı eğitim, ailenin demografik özelliği, aile geliri ve sosyal çevre, öğretmenler ve akranlar vb. (Cheng ve Starks, 2002). Matematik alanında gerçekleştirilen araştırmaların birçoğu tutumla ilgilidir. Tutum bir kişinin belirli bir olay ve duruma ilişkin takındığı tavır veya gösterdiği davranış şeklidir. Tutumlar, bireylerin o olaya ve duruma ilişkin beklentilerini doğrudan ya da dolaylı yoldan etkileyebilmektedir. Öğrenciler ilköğretim birinci sınıfla beraber başlayan süreç içinde öğretmenin negatif yaklaşımı, öğretmenin kişisel endişesi ve kişisel engellerden kaynaklanan matematik kaygısını yaşamaktadır (Hannula, 2002). Yıldız ve Uyanık (2004), öğrencilerin matematiğe karşı ilgilerinin ve beklentilerinin olumlu yönde artırılması için öncelikle öğretmenlerin beklentilerinin dikkate alınması gerektiğini önermişlerdir.

Her öğrenci öğretmenin kendisini sevmesini, kendisine sevecen davranmasını, güvenmesini, değer vermesini, sabırlı olmasını, yıkıcı eleştiriler yapmamasını, sorunlarına duyarlılıkla yaklaşmasını, hoşgörülü olmasını, dersi coşkulu ve istekli işlemesini, alanında iyi yetişmiş bir öğretmen olmasını ister. Bu ve buna benzer beklentilerini öğrenci öğretmeninde bulamazsa matematik dersini sevmesi, yeterince çalışması ve belirli bir düzeyde öğrenmenin gerçekleşmesi güçleşebilir. Sonuç olarak öğrenci beklentilerinin öğretmen davranışlarını, öğretmen davranışlarının da öğrenci beklentilerini etkilediği söylenebilir.

Araştırmanın Amacı

2004 yılı itibarı ile ilköğretim matematik dersi (1-5 sınıflar) öğretim programı değiştirilerek yeniden yapılanmaya gidilmiştir. Bu yeni yapılanma sürecinde öğrencilerin matematik dersine karşı olan algı ve tutumları da bu süreçten etkilenecek ve zamanla belirginleşerek yerleşecektir. Bu doğrultuda öğrencilerde olumlu yönde tutumlarının gelişmesi için öncelikle matematik dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentilerinin ne olduğunun belirlenmesi ve daha sonra bu beklentilerin öğretmenler tarafından karşılanması gerekmektedir. Türkiye'de öğrencilerin öğretmenlerinden beklentileri konusu ile ilgili yapılan araştırma sayısının oldukça az olması ve bu yapılan araştırmaların özellikle ortaöğretim (Görgeç & Tahta, 2005; Ünlüönen & Boylu, 2005) ile yüksek öğretim (Öztürk, 2004) düzeyindeki öğrencilere yönelik gerçekleştirilmesi, ilköğretim düzeyindeki öğrencilere yönelik çalışmaya rastlanamamasından ötürü bu yönde bir çalışma yapılmasının önemli olduğu düşünülmüştür. Araştırma boşluğunu

doldurmayı hedef alan bu çalışma, aynı zamanda ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınıf öğretmenlerinden beklentileri ile ilgilenen kişilere ışık tutmayı amaçlamıştır.

Araştırmanın Problemi

İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yapılandırılan 2004 öğretim programına göre matematik dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentileri nedir? Bu beklentiler öğrencilerin sınıf düzeyi ve cinsiyetlerine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırma, 2005–2006 eğitim öğretim yılı bahar döneminde matematik dersini alan ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile Ankara ili, Yenimahalle ve Beypazarı ilçelerinde bulunan İsmail Erez İÖ, Demetevler İÖ, Çayırılıoğlu İÖ ve Faruk Kefeli İÖ okullarıyla sınırlandırılmıştır.

Yöntem

Araştırmada genel tarama yöntemi kullanılmış, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerin tümünün matematik dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentileri anket yoluyla belirlenmeye çalışılmıştır.

Ankara ilindeki Yenimahalle ve Beypazarı ilçe sınırları içinde yer alan 4 resmî okulun 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile sınırlı olan bu araştırma için hazırlanan anket; 2005–2006 öğretim yılında matematik dersini almakta olan 181 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Ankara ilindeki Yenimahalle ve Beypazarı ilçe sınırları içinde yer alan 4 resmî okulun 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile sınırlı olan bu araştırma için hazırlanan anket; 2005–2006 öğretim yılında matematik dersini almakta olan 181 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın evreni Ankara ili Yenimahalle ve Beypazarı ilçelerinde bulunan ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileridir. Örneklemi ise Yenimahalle ve Beypazarı ilçelerinden seçilen 4 okulda öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 181 öğrencinin 97 tanesi erkek, 84 tanesi de kız öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin matematik dersine giren öğretmenlerinden beklentilerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından bir anket formu geliştirilmiştir. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla yöneltilen 4 soru yer almaktadır. Anketin ikinci bölümü ise öğrencilerin beklentilerini belirlemek amacıyla hazırlanmış altı alt boyuttu olan 36 sorudan oluşmaktadır. Anketteki bu alt boyutlar ve Cronbach alpha değerleri, matematik dersine aktif katılım(.57), matematik dersine sözel katılım(.62), matematik dersinde yazma etkinliklerine katılım(.74), matematik dersinde okuma etkinliklerine katılım(.72), matematik konularına yönelim(.75) ve matematik dersinde ölçme ve değerlendirme (.74)'dir. Bu anket formunun ön uygulaması 80 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Bunun sonucunda geliştirilen ölçme aracının genel Cronbach alpha katsayısı, .78 bulunmuştur. Öğretim üyelerinin görüşlerinin de alınarak maddelerin tanımlanması, gereksiz maddelerin çıkarılması ve öğrenciler açısından anlaşılması güç maddelerin düzeltilmesi ile gerçekleştirilen çalışmalar sonunda anket formundaki maddelerin bir kısmı elenmiş ve anket 30 maddeye indirilmiştir.

Veri Toplama Tekniği ve Verilerin Analizi

Bu şekilde elde edilen anket formu, 181 öğrenciye uygulandıktan sonra elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin analizinde SSPS 11.0 istatistik programı kullanılmıştır. Bu program yardımıyla öncelikle anketteki maddelerin yüzdelik dilimleri ve frekansları belirlenmiştir. Bağımsız değişkenlerin anket maddeleri üzerinde anlamlı fark oluşturma düzeylerini tespit etmek amacıyla t-testi yapılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Kişisel Bulgular

Araştırmaya örneklem olan toplam 181 öğrencinin % 41.4'ü (75 öğrenci) 4. sınıf, % 58.6'sı (106 öğrenci) 5. sınıf öğrencisidir. Yine araştırmaya örneklem olan toplam 181 öğrencinin % 53.6'sı (97 öğrenci) erkek, % 46.4'si (84 öğrenci) kız öğrencidir.

Anket Sorularına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

a. Tablo 1'de görüldüğü üzere, 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin matematik dersine giren öğretmenlerinden beklentilerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla geliştirilen anketin birinci kısmı öğrencilerin matematik dersinde aktif olarak etkinliklere katılma becerisi ile ilgili beklentilerden oluşmaktadır. Buna göre öğrencilerin % 81.8'i öğretmenlerinin matematik dersi ile ilgili çevre gezisine götürmesini her zaman istemektedir. Bunun yanı sıra öğrenciler gazete veya dergilerden hoşlarına giden problemleri sınıfa getirmek ve bu problemleri ders içinde çözmek istemektedirler. Ders kitabı dışındaki problemlerin sınıfa getirilmesini öğrenciler % 79.6 oranında beklemektedirler.

Tablo 1: Öğrencilerin Matematik Dersi Etkinliklerine Aktif Katılım ile İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman isterim		Bazen isterim		Hiç istemem	
		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
Matematik Dersine Aktif Katılım							
1. Öğretmenin, sınıfta ders kitabı dışında etkinlikler hazırlayarak sizlere yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	22	36	10	5	1	1
	5. sınıf	34	38	17	15	0	2
	Toplam	130 (% 71.8)		47 (% 26)		4 (% 2.2)	
2. Öğretmenin, sınıf içinde işlenen konular ve bu konularla ilgili çözülen problemlere ilişkin birbirinize soru sormanıza izin vermesini ister misiniz?	4. sınıf	23	35	6	5	4	2
	5. sınıf	40	37	8	12	3	6
	Toplam	135 (% 74.6)		31 (% 17.1)		15 (% 8.3)	
3. Öğretmenin, gazete veya dergilerden hoşunuza gideceğini düşündüğünüz matematik ile ilgili problemleri sınıfa getirerek yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	23	36	9	6	1	0
	5. sınıf	40	45	10	10	1	0
	Toplam	144 (% 79.6)		35 (% 19.3)		2 (% 1.1)	
4. Öğretmenin, matematik dersinde işlenen konularla ilgili olarak slayt, bilgisayar yazılımı veya VCD izletmesini ister misiniz?	4. sınıf	28	36	3	5	2	1
	5. sınıf	34	34	17	20	0	0
	Toplam	133 (% 73.5)		45 (% 24.9)		3 (% 1.7)	
5. Öğretmenin, sınıf içinde gerçekleştirmek istediğiniz bir etkinliğe izin vermesini ister misiniz?	4. sınıf	17	35	4	7	12	0
	5. sınıf	36	37	8	17	7	1
	Toplam	125 (% 69.1)		36 (% 19.9)		20 (% 11)	
6. Öğretmenin, sizleri matematik dersi ile ilgili çevre gezisine götürmesini ister misiniz?	4. sınıf	26	31	6	10	1	1
	5. sınıf	45	46	5	9	1	0
	Toplam	148 (% 81.8)		30 (% 16.6)		3 (% 1.7)	

Tablo 1’de verilen sonuçlara dayanarak elde edilen bulgular değerlendirilirse, öğrencilerin matematik derslerinde hem öğretmenleri hem de arkadaşlarıyla daha yakın ve yüksek bir etkileşime girmeyi istedikleri görülmektedir. Dolayısıyla böyle bir sınıf ortamında öğrencilere aktif olarak etkinliklere katılma becerilerinin daha iyi bir şekilde kazandırılması beklenebilir. Ayrıca öğrencilerde özgüvenlerin istenilen düzeye gelebilmesi bakımından ilgileri doğrultusunda gerçekleştirmek istedikleri aktivitelere yönlendirilmesinin ders içindeki etkinliklere aktif katılımlarının sağlanması açısından olumlu bir adım olabileceği ileri sürülebilir.

Tablo 2: Öğrencilerin Matematik Dersine Sözel Olarak Katılımı İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman isterim		Bazen isterim		Hiç istemem	
Matematik Dersine Sözel Katılım		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
7. Öğretmenin, işlenen konularla ilgili fikirlerinizi sınıf içinde serbest olarak ifade edilmesine izin vermesini ister misiniz?	4. sınıf	20	32	12	7	1	3
	5. sınıf	33	40	17	11	1	4
	Toplam	125 (% 69.1)		47 (% 26)		9 (% 5)	
8. Öğretmenin, işlenen konuyla ilgili olarak televizyonda izlemiş olduğunuz bir film ya da dinlemiş olduğunuz masal veya hikâyeleri sınıfta anlattırmasını ister misiniz?	4. sınıf	22	34	0	6	11	2
	5. sınıf	35	28	8	25	8	2
	Toplam	119 (% 65.7)		39 (% 21.5)		23 (% 12.7)	
9. Öğretmenin, sınıfta herhangi bir konu hakkında ders öncesinde sizlere hazırlıksız olarak 5-10 dakikalık konuşurma çalışmaları yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	5	5	8	12	20	25
	5. sınıf	16	19	7	17	28	19
	Toplam	45 (% 24.9)		44 (% 24.3)		92 (% 50.8)	
10. Öğretmenin, matematik ders kitabı dışında okumuş olduğunuz kitap, gazete veya dergilerdeki yazıları sınıfta diğer arkadaşlarınıza anlatma fırsatı vermesini ister misiniz?	4. sınıf	15	35	15	5	3	2
	5. sınıf	26	36	23	18	2	1
	Toplam	112 (% 61.9)		61 (% 33.7)		8 (% 4.4)	
11. Öğretmenin, sınıfta tartışma, gruplar arası iletişim ve bireysel iletişim gibi konuşma etkinliklerini oyunlaştırarak yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	20	31	9	4	4	7
	5. sınıf	43	41	4	10	4	4
	Toplam	135 (% 74.6)		27 (% 14.9)		19 (% 10.5)	
12. Öğretmenin, sizin matematik dersine yönelik sözel becerinizin gelişmesi için derste şiirler, hikâyeler ve masallar hakkında konuşma çalışmaları yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	26	21	2	14	5	7
	5. sınıf	34	28	16	18	1	9
	Toplam	109 (% 60.2)		50 (% 27.6)		22 (% 12.2)	

b. Tablo 2’de belirtildiği üzere, anketin ikinci kısmı öğrencilerin, öğretmenlerinden matematik dersindeki sözel katılım becerileri ile ilgili beklentilerini tespit etmeye yönelik soruları içermektedir. Öğrenciler aktif olarak etkinliklere katılım becerisinde olduğu gibi derse sözel yönden katılım ifadelerinde de yüksek düzeyde bir beklenti içerisindedirler. Matematik dersi ile ilgili şiirler, masallar ve hikâyeler gibi edebî ürünler üzerinde konuşma çalışmaları yapmayı isteyen öğrencilerin oranı ise % 87.2 ve ders kitabı dışında gazete veya dergilerdeki yazıları sınıfa getirerek bunları arkadaşlarına aktarmak isteyen öğrencilerin oranı % 95.6 çıkmıştır. Aynı şekilde iş-

◆ Yasin Gökbulut/Selami Yangın/Sabri Sidekli

lenen konularla ilgili olarak televizyonda izlemiş oldukları bir film ya da masal, hikâye gibi ürünleri getirmek ve bunları arkadaşlarına anlatmak isteyen öğrencilerin oranı % 87.2; sınıfta işlenen konularla ilgili olarak fikirlerini serbest bir şekilde ifade etmek isteyen öğrencilerin oranı % 95.1 ve sınıfta tartışma, gruplar arası iletişim ve bireysel iletişim gibi etkinlikleri oyunlaştırarak yapmayı isteyen öğrencilerin oranı % 89.5 bulunmuştur.

Matematik dersine sözel katılım yönünden dikkati çeken bir özellik, sınıfta 5–10 dakika hazırlıksız konuşma çalışması yaptırılmasını isteyen öğrencilerin oranının % 49.2’da kalmış olmasıdır. Bu durum, öğrencilerin hazırlıksız konuşmalar için cesaret sahibi olmadıklarını göstermektedir. Öğretmen, çalışmalarını bu noktada yoğunlaştırmalı ve öğrencilerle birlikte yapacağı etkinliklerle bu sorunu çözmeye çalışmalıdır.

Tablo 3: Öğrencilerin Matematik Dersine Yönelik Konuları Yazarak Katılımı İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman isterim		Bazen isterim		Hiç istemem	
Matematik Dersinde Yazma Etkinliklerine Katılım		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
13. Öğretmenin, her matematik dersinde sürekli yazı yazdırmasını ister misiniz?	4. sınıf	3	7	5	7	25	28
	5. sınıf	0	3	11	16	40	36
	Toplam	13 (% 7.2)		39 (% 21.5)		129 (% 71.3)	
14. Öğretmenin, gazete ve dergilerdeki resimlerden veya yazılardan hareket ederek matematik dersine yönelik yazma çalışmalarını yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	13	19	20	23	33	42
	5. sınıf	21	11	15	30	15	14
	Toplam	64 (% 35.4)		88 (% 48.6)		29 (% 16)	
15. Öğretmenin, matematik dersinde problemleri yazarak çözümlemesini ister misiniz?	4. sınıf	14	16	15	12	4	14
	5. sınıf	23	23	9	18	19	14
	Toplam	76 (% 42)		54 (% 29.8)		51 (% 28.2)	
16. Öğretmenin, matematik dersinde işlenen konuyla ilgili özet yazdırmasını ister misiniz?	4. sınıf	20	31	7	4	6	7
	5. sınıf	32	23	13	13	6	19
	Toplam	106 (% 58.6)		37 (% 20.4)		38 (% 21)	
17. Öğretmenin, sınıf içindeki ya da okuldaki etkinlik köşelerine sizlerden matematik dersine yönelik yazılar beklemesini ister misiniz?	4. sınıf	6	17	10	9	17	16
	5. sınıf	18	12	16	18	17	25
	Toplam	53 (% 29.3)		53 (% 29.3)		75 (% 41.4)	
18. Öğretmenin, matematik dersinde işlenen ve günlük hayatla ilgili konularda yazma çalışmalarını yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	6	16	6	5	21	21
	5. sınıf	19	9	13	20	19	26
	Toplam	50 (% 27.6)		44 (% 24.3)		87 (% 48.1)	

c. Tablo 3’e göre, öğrencilerin matematik dersinde yazı yazmaya karşı oldukça isteksiz oldukları görülmektedir. Öğretmenin matematik dersinde sürekli olarak yazı yazdırmasını isteyen öğrencilerin oranı % 28.7 olmuştur. Öğrencilerde matematik dersinde yazmaya ilişkin görülen bu isteksizliğin nedeni, yazılması için verilen konuların güncel ve ilgi çekici konular olmanın aksine klasik konular ya da problemler olmasından ileri geldiği söylenebilir. Öğrencinin yaratıcılığını esas alan matematik ile ilgili konularda yazma isteğinin biraz daha yukarılara çıktığı görülmektedir.

Örneğin; günlük hayatlarıyla ilgili olarak matematik dersinde işlenen konulara yönelik yazılar yazmayı isteyen öğrencilerin oranı % 51,9; sınıf içi veya okuldaki etkinlik köşelerine matematik ile ilgili yazılar yazmayı isteyen öğrencilerin oranı % 58,6; gazete ve dergilerdeki konulardan hareket ederek yazılar yazmayı isteyen öğrencilerin oranı % 84 olmuştur. Bunun dışında öğretmenin matematik derslerinde problemleri yazarak çözümlemesini isteyen öğrencilerin oranı % 71.8 bulunmuştur. Buna karşın öğretmenlerinden ders sonunda işlenen konu ile ilgili özet yazdırmasını öğrencilerin % 79'unun her zaman istedikleri tespit edilmiştir.

Yazı yazmaya karşı bu denli isteksizliğin en büyük sebebi öğrencilerin 4. ve 5. sınıfa gelinceye dek ilgisini çeken ya da çekmeyen çeşitli yazı yazma aktivitelerine katılması; bunun sonucunda bu beceriye yönelik olumsuz tutum beslemeleri olabilir. Bunu gidermek için de öğrenciler yazmaya karşı güdülenmelidir. Bu beceriyi geliştirmek için çeşitli araştırmalar, denemeler, açıklamalar yapılmalı, bunlarla ilgili bilgiler verilmelidir. Ayrıca öğrencilerin kendi düzeyine uygun duyu, deney, yaşantı ve bilgilerini anlatma olanağı verecek konular seçilmelidir.

Tablo 4: Öğrencilerin Matematik Dersine Yönelik Konuları Okuma İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman isterim		Bazen isterim		Hiç istemem	
Matematik Dersinde Okuma Etkinliklerine Katılım		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
19. Öğretmenin, dergilerden, kitaplardan veya günlük gazetelerden matematik ile ilgili beğenilen yazıların sınıfta okunmasına izin vermesini ister misiniz?	4. sınıf	25	35	8	6	0	1
	5. sınıf	36	35	15	17	0	3
	Toplam	131 (% 72.4)		46 (% 25.4)		4 (% 2.2)	
20. Sınıfa ait ve seviyeye uygun yazılardan oluşan matematik dersine yönelik kitapların bulunduğu bir kitaplık bulunmasını ister misiniz?	4. sınıf	31	31	2	6	0	5
	5. sınıf	44	40	7	14	0	1
	Toplam	146 (% 80.7)		29 (% 16)		6 (% 3.3)	
21. Öğretmenin, haftalık matematik ders saatlerinden bir saatini konu ile ilgili serbest okumaya ayırmasını ister misiniz?	4. sınıf	22	24	4	12	7	6
	5. sınıf	31	33	16	18	4	4
	Toplam	110 (% 60.8)		50 (% 27.6)		21 (% 11.6)	
22. Öğretmenin, okuma ilginizin artması için seviyeye uygun yeni çıkan matematik ile ilgili kitapları sınıfa getirerek size tanıtmasını ister misiniz?	4. sınıf	27	34	6	5	0	3
	5. sınıf	43	32	8	20	0	3
	Toplam	136 (% 75.1)		39 (% 21.5)		6 (% 3.3)	

d. Tablo 4'te gösterildiği üzere öğrencilerin, okuma becerisine yönelik olarak öğretmenlerden beklentilerinin oldukça yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Örneğin; öğretmenin matematik derslerinden birini konuya yönelik serbest okumaya ayırmasını isteyen öğrencilerin oranı % 88.4; öğretmenin, seviyelerine uygun matematik ile ilgili kitapları sınıfa getirerek kendilerine tanıtmalarını isteyen öğrencilerin oranı % 96.6 ve öğretmenden, sınıfta seviyelerine uygun matematik ile ilgili kitaplardan oluşan bir sınıf kitaplığının bulunmasını isteyen öğrencilerin oranı da % 96.7 olmuştur. Bu oranlar, öğrencilerin matematik dersi ile ilgili konulara ilişkin büyük bir okuma merakı içinde olduklarını göstermektedir. Öğretmene düşen görev, bu sorumluluğu hissetmek ve öğrencileri yönlendirmektir.

◆ Yasin Gökbulut/Selami Yangın/Sabri Sidekli

Tablo 5: Öğrencilerin, Matematik Dersi Konularına Yer Verme Durumu İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman isterim		Bazen isterim		Hiç istemem	
Matematik Konularına Yönelim		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
23. Öğretmenin, matematik konuları için daha fazla zaman ayırmasını ister misiniz?	4. sınıf	26	33	7	8	0	1
	5. sınıf	27	38	20	16	4	1
	Toplam	124 (% 68.5)		51 (% 28.2)		6 (% 3.3)	
24. Öğretmenin, matematik konularını işlerken önce somut örnekler verip daha sonra konuyu anlatmasını ister misiniz?	4. sınıf	21	29	4	7	8	6
	5. sınıf	31	30	8	19	12	6
	Toplam	111 (% 61.3)		38 (% 21)		32 (% 17.7)	
25. Öğretmenin, matematik konularını işlerken sizlerden problemlerin çözümünde kullanılabilecek öneriler beklemesini ister misiniz?	4. sınıf	25	31	8	10	0	1
	5. sınıf	32	32	12	22	7	1
	Toplam	120 (% 66.3)		52 (% 28.7)		9 (% 5)	
26. Öğretmenin, sınıfta öğrenilen matematik konularını pekiştirmek için ev ödevi vermesini ister misiniz?	4. sınıf	28	40	1	2	4	0
	5. sınıf	34	20	8	20	9	15
	Toplam	122 (% 67.4)		31 (% 17.1)		28 (% 15.5)	
27. Öğretmenin, derse başlamadan önce bu konuların hayatta ne zaman ve nelerde işinize yarayacağını söyleyerek bir ön hazırlık yapmasını ister misiniz?	4. sınıf	29	34	4	8	33	42
	5. sınıf	34	30	14	24	3	1
	Toplam	127 (% 70.2)		50 (% 27.6)		4 (% 2.2)	

e. Tablo 5'e göre, öğrencilerin matematik dersinde işlenen konulara ilişkin beklentileri bize iki noktada bilgi vermektedir. Bunlardan birincisi, öğrenciler matematik dersinin konularını önemsemektedir. İkincisi ise, öğrenciler matematik konularını işlerken güdülenmeye ihtiyaç duymaktadırlar.

Tablo 6: Öğrencilerin Matematik Dersinde Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman isterim		Bazen isterim		Hiç istemem	
Matematik Dersinde Ölçme ve Değerlendirme		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
28. Öğretmenin, dersin sonunda üç beş dakikalık bir süre içinde işlenen konuyu özetlemesini ister misiniz?	4. sınıf	30	38	2	3	1	1
	5. sınıf	35	36	7	14	9	5
	Toplam	139 (% 76.8)		26 (% 14.4)		16 (% 8.8)	
29. Öğretmenin, matematik dersi sınavlarını test şeklinde yapmasını ister misiniz?	4. sınıf	25	35	2	6	6	1
	5. sınıf	32	51	6	4	13	0
	Toplam	143 (% 79)		18 (% 9.9)		20 (% 11)	
30. Öğretmenin, gerçekleştirilen her proje çalışmasından ya da grup etkinliğinden sonra bir değerlendirme yapmasını ister misiniz?	4. sınıf	20	31	5	10	8	1
	5. sınıf	30	30	8	22	13	3
	Toplam	111 (% 61.3)		45 (% 24.9)		25 (% 13.8)	

f. Tablo 6'daki bilgilere bakıldığında öğrencilerin matematik dersinde öğretmeninden işlenmiş olan konuların dersin sonunda özetlenmesini istemektedirler. Bunun yanında öğrenciler matematik dersiyle ilgili ölçme ve değerlendirmenin test şeklinde olmasını yüksek oranda isterken (% 88,9), aynı öğrenciler yapılacak ölçme değerlendirmenin yeni öğretim programında belirtildiği gibi performansın ve proje çalışmalarının değerlendirilmesi yönünde de (% 86,2) görüş bildirmişlerdir.

Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki anlamlılıklarına ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmaya örneklem olarak alınan gruba ait bağımsız değişkenler, sınıf ve cinsiyettir. Bu bağımsız değişkenlerin ankette yer alan maddeler üzerinde anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını anlamak için t-testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre sınıf değişkeninin anket sorularına ilişkin alt boyutlara bakıldığında matematik konularına yönelim ile ölçme ve değerlendirme alt boyutlarında anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bunun dışında ölçme aracını meydana getiren 30 madde için genel bir değerlendirmeye gidildiğinde yine 4. ve 5. sınıflar arasında istatistikî bakımdan anlamlı farklılıkların olduğu bulunmuştur (Tablo 7).

Tablo 7: Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre, Matematik Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Alt Boyut	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P
Matematik Dersi Etkinliklerine Aktif Katılım	4. sınıf	75	1.284	.302	179	.361	.719
	5. sınıf	106	1.298	.230			
Sözel Katılım	4. sınıf	75	1.608	.367	179	1.511	.133
	5. sınıf	106	1.534	.293			
Yazma Etkinlikleri	4. sınıf	75	1.980	.508	179	1.401	.163
	5. sınıf	106	2.088	.512			
Okuma Etkinlikleri	4. sınıf	75	1.310	.362	179	.573	.568
	5. sınıf	106	1.342	.375			
Matematik Konularına Yönelim	4. sınıf	75	1.264	.349	179	4.373	.000**
	5. sınıf	106	1.530	.437			
Ölçme ve Değerlendirme	4. sınıf	75	1.284	.437	179	2.340	.020*
	5. sınıf	106	1.462	.545			
Genel (Ölçme Aracının Tüm Boyutları)	4. sınıf	75	1.488	.222	179	2.125	.035*
	5. sınıf	106	1.564	.246			

*p<.05 (%5 seviyesinde önemli)

**p<.01 (%1 seviyesinde önemli)

Buna göre sınıf düzeyi değişkeninin hangi anket soruları üzerinde anlamlı fark oluşturduğunu bulmak amacıyla her bir anket maddesi üzerinde t-testi gerçekleştirilmiştir. Tablo 8'de sınıf düzeyi değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu maddeler verilmiştir. Bu maddelerden birincisi olan 4. soruya göre, 4. sınıf öğrencilerinin 1.186 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 1.349 ortalamaya sahip olmasından dolayı matematik dersinde bilgisayar veya VCD kullanılmasını 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerine göre daha çok istemektedir [$t_{(179)}=2.236$, $p<.05$].

◆ Yasin Gökbulut/Selami Yangın/Sabri Sidekli

Sınıf düzeyi değişkeninin anlamlı fark oluşturduğu 9. soruya göre, 4. sınıf öğrencilerinin 2.466 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 2.113 ortalamaya sahip olmasından dolayı ders öncesi hazırlıksız olarak konuşma yaptırılmasını 5. sınıf öğrencileri 4. sınıf öğrencilerine göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, 4. sınıf ve 5. sınıf öğrencilerinin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(179)}=2.869$, $p<.01$].

Bu bağımsız değişkenin anlamlı fark oluşturduğu 14. soruya göre, 4. sınıf öğrencilerinin 1.573 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 1.971 ortalamaya sahip olmasından dolayı gazete ve dergilerdeki konulara ya da problemlere dayanarak yazma çalışmaları yaptırılmasını 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerine göre daha fazla istemektedir [$t_{(179)}=3.968$, $p<.01$].

Tablo 8: Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre, Matematik Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine Yönelik Anlamlı Fark Tespit Edilen İfadelere Ait Ortalama, t ve p Değerleri

Madde	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P
4	4. sınıf	75	1,1867	.48472	179	2.236	.027*
	5. sınıf	106	1,3491	.47894			
9	4. sınıf	75	2,4667	.72286	179	2.869	.005**
	5. sınıf	106	2,1132	.87636			
14	4. sınıf	75	1,5733	.49792	179	3.968	.000**
	5. sınıf	106	1,9717	.76167			
19	4. sınıf	75	1,2133	.44398	179	1.919	.057*
	5. sınıf	106	1,3585	.53787			
23	4. sınıf	75	1,2267	.45242	179	2.569	.011*
	5. sınıf	106	1,4340	.58585			
25	4. sınıf	75	1,2667	.47458	179	2.365	.019*
	5. sınıf	106	1,4717	.63557			
26	4. sınıf	75	1,1467	.48472	179	5.425	.000**
	5. sınıf	106	1,7170	.81363			
27	4. sınıf	75	1,1600	.36907	179	3.657	.000**
	5. sınıf	106	1,4340	.56936			
28	4. sınıf	75	1,1200	.40135	179	3.728	.000**
	5. sınıf	106	1,4623	.71945			

* $p<.05$ (%5 seviyesinde önemli)

** $p<.01$ (%1 seviyesinde önemli)

Sınıf düzeyi değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu 23. soruya göre, 4. sınıf öğrencilerinin 1.226 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 1.434 ortalamaya sahip olmasından dolayı matematik ders saatinin artırılmasını 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerine göre daha fazla beklemektedir [$t_{(179)}=2.569$, $p<.05$].

Sınıf düzeyi değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu bir başka madde olan 25. soruya göre, 4. sınıf öğrencilerinin 1.266 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 1.471 ortalamaya sahip olmasından dolayı matematik problemlerini çözerken çözüm önerile-

ri ortaya koymayı 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerine göre daha fazla beklemektedir [$t_{(179)}=2.365, p \leq .05$].

Sınıf düzeyi değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu 26. soruya göre, 4. sınıf öğrencilerinin 1.146 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 1.717 ortalamaya sahip olmasından dolayı öğrenilen matematik konularını pekiştirmek için ev ödevi verilmesini 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, 4. sınıf ve 5. sınıf öğrencilerinin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(179)}=5.425, p < .01$].

Sınıf düzeyi değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu 27. soruya göre, 4. sınıf öğrencilerinin 1.160 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 1.434 ortalamaya sahip olmasından dolayı matematik dersi içeriğinin önemine yönelik ön hazırlık yapılmasını 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerine göre daha fazla beklemektedir [$t_{(179)}=3.657, p \leq .01$].

Sınıf düzeyi değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu 28. soruya göre, 4. sınıf öğrencilerinin 1.120 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 1.462 ortalamaya sahip olmasından dolayı ders sonunda konunun özetlenmesini 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerine göre daha fazla beklemektedir [$t_{(179)}=3.728, p \leq .01$].

Tablo 9: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre, Matematik Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Alt Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P
Matematik Dersi Etkinliklerine Aktif Katılım	kız	84	1.335	.280	179	2.048	.042*
	erkek	97	1.256	.240			
Sözel Katılım	kız	84	1.589	.345	179	.915	.362
	erkek	97	1.544	.310			
Yazma Etkinlikleri	kız	84	2.027	.476	179	.378	.706
	erkek	97	2.056	.544			
Okuma Etkinlikleri	kız	84	1.261	.333	179	2.291	.023*
	erkek	97	1.386	.390			
Matematik Konularına Yönelim	kız	84	1.428	.480	179	.256	.798
	erkek	97	1.412	.369			
Ölçme ve Değerlendirme	kız	84	1.515	.623	179	3.206	.002**
	erkek	97	1.278	.352			
Genel (Ölçme Aracının Tüm Boyutları)	kız	84	1.548	.279	179	.807	.421
	erkek	97	1.519	.198			

* $p < .05$ (%5 seviyesinde önemli)

** $p < .01$ (%1 seviyesinde önemli)

Tablo 9'da görüldüğü üzere, cinsiyet bağımsız değişkeninin anketin sınıf içi etkinliklere aktif katılım, okuma etkinlikleri ile ölçme ve değerlendirme alt boyutları üzerinde anlamlı fark oluşturduğu görülmüştür.

Buna karşın cinsiyet değişkeninin hangi anket soruları üzerinde anlamlı fark oluşturduğunu bulmak amacıyla her bir anket maddesi üzerinde t-testi gerçekleştiril-

◆ Yasin Gökbulut/Selami Yangın/Sabri Sidekli

miştir. Tablo 10'da cinsiyet değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu maddeler verilmiştir.

Tablo 10: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre, Matematik Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine Yönelik Anlamlı Fark Tespit Edilen İfadelere Ait Ortalama, t ve p Değerleri

Madde	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P
5	kız	84	1,5952	.83765	179	3.299	.001**
	erkek	97	1,2680	.46805			
10	kız	84	1,5714	.60690	179	3.424	.001**
	erkek	97	1,2990	.52371			
12	kız	84	1,3571	.61395	179	2.946	.004**
	erkek	97	1,6598	.74842			
13	kız	84	2,7381	.51762	179	2.002	.047*
	erkek	97	2,5567	.67653			
20	kız	84	1,1071	.31115	179	3.105	.002**
	erkek	97	1,3299	.59023			
22	kız	84	1,1667	.37492	179	2.826	.005**
	erkek	97	1,3814	.60283			
29	kız	84	1,1237	.84175	179	4.506	.000**
	erkek	97	1,5476	.36107			
30	kız	84	1,6548	.85720	179	2.262	.025*
	erkek	97	1,4124	.57287			

*p<.05 (%5 seviyesinde önemli)

**p<.01 (%1 seviyesinde önemli)

5. soruya göre, kız öğrencilerin 1.595 ve erkek öğrencilerin ise 1.268 ortalama ya sahip olmasından dolayı sınıf içinde kendilerine ilgi çekici gelen aktiviteleri gerçekleştirmeyi erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla istemektedir [$t_{(179)}=3.299, p<.01$].

10. soruya göre, kız öğrencilerin 1.571 ve erkek öğrencilerin ise 1.299 ortalama ya sahip olmasından dolayı kitap, gazete ve dergilerdeki yazıların ya da problemlerin sınıf içine taşınmasını erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla istemektedir [$t_{(179)}=3.242, p<.01$].

Cinsiyet değişkeninin anlamlı fark oluşturduğu 12. soruya göre, kız öğrencilerin 1.357 ve erkek öğrencilerin ise 1.659 ortalama ya sahip olmasından dolayı matematiksel sözel becerilerin gelişimi açısından derste hikâyeler ve masallar anlatılmasını kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla istemektedir [$t_{(179)}=2.946, p<.01$].

13. soruya göre, kız öğrencilerin 2.738 ve erkek öğrencilerin ise 2.556 ortalama ya sahip olmasından dolayı sürekli yazı yazdırılmasını kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla istememektedir [$t_{(179)}=2.002, p<.05$].

20. soruya göre, kız öğrencilerin 1.107 ve erkek öğrencilerin ise 1.329 ortalama ya sahip olmasından dolayı sınıf içinde matematik dersine yönelik bir kitaplığın bu-

lunmasını kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla istemektedir [$t_{(179)}= 3.105$, $p<.01$].

22. soruya göre, kız öğrencilerin 1.166 ve erkek öğrencilerin ise 1.381 ortalama-ya sahip olmasından dolayı matematik dersi ile ilgili yeni çıkan kitapların sınıfa getirilerek tanıtılmasını kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla istemektedir [$t_{(179)}= 2.826$, $p<.01$].

29. soruya göre, kız öğrencilerin 1.123 ve erkek öğrencilerin ise 1.547 ortalama-ya sahip olmasından dolayı matematik dersi sınavlarının test şeklinde yapılmasını kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla istemektedir [$t_{(179)}= 4.506$, $p<.01$].

Cinsiyet değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu son madde olan 30. soruya göre, kız öğrencilerin 1.654 ve erkek öğrencilerin ise 1.412 ortalama-ya sahip olmasından dolayı sürece dayalı değerlendirme yapılmasını erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla istemektedir [$t_{(179)}= 2.262$, $p<.05$].

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

İlköğretim okulları 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin matematik dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentilerini konu alan bu araştırmada, matematik dersine aktif katılım, derse sözel yönden katılım, derste yazı yazma, okuma etkinlikleri ile matematik dersinde ölçme ve değerlendirme konularında şu sonuçlara ulaşılmıştır;

1. Öğrencilerin, matematik dersine aktif katılım konusunda öğretmenlerinden beklenti düzeyleri ortalaması % 75.06 oranında olmuştur. Bu oran öğrencilerin, matematik dersi etkinliklerine aktif katılımını geliştirmek için öğretmenlerinden yüksek seviyede bir beklentiye sahip olduklarını göstermektedir.

2. Öğrencilerin derse sözel yönden katılımı ile ilgili beklenti ortalaması da % 59.4 düzeyindedir. Öğrencilerin yarısından daha fazlası, sözel yönden katılımlarını geliştirecek etkinliklere matematik dersinde yer verilmesini beklemektedir.

3. Öğrencilerin, matematik dersinde yazı yazma etkinliği ile ilgili beklenti düzeyleri diğer alanlardaki uygulamalara göre daha düşüktür. Yazma aktivitesine yönelik beklenti düzeyi ortalaması % 33.35 olarak tespit edilmiştir. Buradaki beklenti oranının düşük olmasının nedeni, öğretmenlerin derslerde yazı yazmaya ağırlık vermemeleri, öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz tutumlar geliştirmeleri ve ayrıca yazılan konuların ilgi çekici olmayan, klasik konular olmasından dolayı ileri geldiği söylenebilir.

4. Öğrencilerin beklenti oranlarının en yüksek olduğu bir başka alan, matematik ile bağıntılı konulara yönelik kitapları okuma istekleridir. Öğrenciler, bu konuda ortalama % 72.25 oranında beklentiye ulaşmışlardır. Öğrenciler, matematik konularına yönelik okuma etkinlikleriyle oldukça ilgilidirler.

5. Öğrencilerin ölçme ve değerlendirme konusundaki beklenti ortalamaları % 72.36 olmuştur. Öğrencilerin bir kısmı, gerçekleştirilen projelerin ya da etkinliklerin öğretmenler tarafından sürekli değerlendirilmesini, bir kısmı da sınav yapılmasını ve test yöntemiyle bilgi ve becerilerinin değerlendirilmesini istemektedir.

◆ Yasin Gökbulut/Selami Yangın/Sabri Sidekli

6. Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden sınıf düzeyinin, anket maddelerinin dokuzu üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu tespit edilmiştir. Buna göre, matematik dersinde slayt, bilgisayar veya VCD kullanılmasını, gazete ve dergilerdeki konulara ya da problemlere dayanarak yazma çalışmaları yaptırılmasını, kitaplar da veya gazetelerde yer alan ilgi çekici yazıların sınıfta okunmasını, matematik ders saatinin artırılmasını, matematik problemlerini çözüm sırasında öneriler ortaya koymayı, öğrenilen matematik konularını pekiştirmek için ev ödevi verilmesini, matematik dersi içeriğinin önemine yönelik ön bilgi verilmesini, ders sonunda konunun özetlenmesini 4. sınıf öğrencileri; ders öncesi 5-10 dakika hazırlıksız olarak konu ile ilgili konuşma yaptırılmasını ise 5. sınıf öğrencileri daha çok istemektedir.

7. Cinsiyet bağımsız değişkeni ise anket maddelerinin sekizi üzerinde anlamlı fark oluşturmuştur. Buna göre, sınıf içinde kendilerine ilgi çekici gelen aktiviteleri gerçekleştirmeyi, kitap, gazete ve dergilerdeki yazıların ya da problemlerin sınıf içine taşınmasını ve her proje çalışmasından ya da grup etkinliğinden sonra bir değerlendirme yapılmasını erkek öğrenciler, kız öğrencilerden daha fazla beklemektedir. Buna karşın, matematiksel sözel becerilerin gelişimi açısından derste hikâyeler ve masallar anlatılmasını, matematik dersinde sürekli yazı yazdırılmasını, sınıf içinde matematik dersine yönelik bir kitaplığın bulunmasını, matematik dersi ile ilgili yeni çıkan kitapların sınıfa getirilerek tanıtılmasını ve matematik dersi sınavlarının test şeklinde yapılmasını ise kız öğrenciler daha fazla beklemektedir.

Öneriler

Öğrencilerin, matematik dersi etkinliklerine aktif olarak katılma isteklerine yönelik öğretmenlerden beklenti düzeylerinin çok yüksek olduğu göz önüne alınmalıdır. Bu nedenle öğretmen, öğrencilerinin aktif katılım becerilerini geliştirebilmek için ders kitabı dışında kalan etkinlikleri veya problemleri de düzenleyip sınıfa getirerek öğrencilere yaptırmalı; gazete ve dergilerde yer alan matematik ile ilgili yazıları öğrencilere okutmalı, tartışma ve dinletme gibi etkinliklere de yer vermelidir. Öğrencilerin, matematik dersinde sınıf içi iletişim sağlamada kendilerine güven duymalarını ve heyecanlarını yenmelerini sağlamak amacıyla buna ilişkin etkinlikler düzenlenmelidir. Bu amaca yönelik olarak matematik konularını canlandırma çalışmaları ve işbirliğine dayalı çalışmaları destekleyen etkinlikler yaptırılmalıdır. Matematik dersinde yazma becerisi ile konulara ilişkin çalışmalar yaptırılırken öğrencilerin ilgi alanları göz önünde bulundurulmalıdır. Ders içi konularla ilgili yapılan etkinlikler ya da düzenlenen çevre gezilerine yönelik yazdırma gibi aktiviteler matematik dersini daha ilgi çekici ve eğlenceli hâle getirebilir. Öğretmen, öğrencilerinin düzenlemiş oldukları projelerle ilgilenmeli, onları değerlendirdikten sonra yanlış yönlerini öğrencilerle birlikte düzeltmeli, doğru ve güzel yönlerini de takdir etmelidir. Öğrencilerde matematik dersine yönelik olumlu tutumlar geliştirmek ve okuma alışkanlığı kazandırmak amacıyla seviyeye uygun kitapların bulunduğu bir sınıf kitaplığı kurulmasına gayret edilmeli, bunun yolları aranmalıdır. Öğretmenler, zaman zaman matematik ders saatlerinden birini güncel konuları okumaya ayırmalıdır. Bu derste öğrencilere matematik alanında yeni çıkan kitapları tanıtmaya çalışmalıdır. Öğretmen, öğrencilerinin etkinliklere ve problem çözümlerine aktif katılım, sözel yönden katılım ve projeler hazırlama gibi temel beceri alanlarındaki ilerlemelerini sürekli değerlendirmeli ve çalışmalarını aldığı sonuçlara göre yürütmelidir.

Kaynakça

- AÇIKGÖZ, K. (1996). **Etkili Öğrenme ve Öğretme**. Kanyılmaz Matbaası, İzmir.
- BÜYÜKKARAGÖZ, S. & ÇİVİ, C. (1998). **Genel Öğretim Metodları**. Konya: Öz Eğitim Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- CHENG, Simon ve STARKS, Brian. (2002). *Racial differences in the effects of significant others on students' educational expectations*, **Sociology of Education** , Vol. 75 (October): 306-327.
- FINDIKÇI, İ. (1997). "Yine Öğretmenler Yeni Öğretmenler" **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, s. 27, Ankara.
- FUNKHOUSER, Charles P. (1994). *First grade teacher expectations in mathematics* (25.10.2007 tarihinde http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/13/5c/12.pdf internet adresinden alınmıştır)
- GÖRGEN, İ. & TAHTA, H. (2005). *Liselerde Matematik Öğrenimi Sürecindeki Öğretmen Davranışları ile Öğrenci Beklentilerinin Karşılaştırılması* **Millî Eğitim Dergisi** , Sayı: 166, Bahar.
- HANNULA, S. Markku. (2002). *Attitude towards mathematics: emotions, expectations and values*, **Educational Studies in Mathematics** , 49: 25-46.
- JAMAR Idorenyin, ve PİTTS, Vanessa R. (2005). *High expectations: A how" of achieving equitable mathematics classrooms, The Continuing Spirit of Dawn* **The Negro Educational Review** , Vol. 56, Nos. 2 & 3.
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı). (2004). **İlköğretim 4.-5. Sınıf Matematik Dersi Programı** , (İnternet: <http://ttkb.meb.gov.tr-05.12.2005> tarihinde alınmıştır).
- ÖZKAN, R. (2005). "Birey ve Toplum Gelişiminde Öğretmenlik Mesleğinin Önemi" **Millî Eğitim Dergisi**, Sayı:166, Bahar.
- ÖZTÜRK, F. G. (2004). *G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğrenliği Anabilim Dalında Çalgısı "Şan" Olan Öğrencilerin Ses Eğitiminden Beklentilere Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 1, 177-189.
- RUBIE ve DAVIES, Christine. (2006). *Teacher expectations and student self-perceptions: Exploring relationships*, *Psychology in The Schools*, Vol.43(5). www.interscience.wiley.com.
- SMEAD, Valerie S. and CHASE, Clinton I. (1981). *Student expectations as they relate to achievement in eight grade mathematics*. **Journal of Educational Research** , Vol 75 (2).
- ÜNLÜÖNEN, K. & BOYLU, Y. (2005). *Anadolu Otelcilik ve Fizik Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beklenti ve Algulamalarındaki Değişimin Karşılaştırılması (2000-2001 ve 2003-2004 Öğretim Yılları)*, **Millî Eğitim Dergisi**, Sayı: 166, Bahar.
- YILDIZ, İsmet ve UYANIK, Neslihan. (2004). *Günümüz matematik öğretimi ve yakın çevre etkileri* **Kastamonu Eğitim Dergisi** , Cilt:12 No:2, s. 437-442.

**THE EXPECTATIONS OF THE FORTH AND FIFTH GRADES
PRIMARY STUDENTS FROM THEIR TEACHERS FOR
MATHEMATICS LESSON IN ACCORDANCE WITH 2004
PRIMARY MATHEMATICS EDUCATION PROGRAMME**

Yasin GÖKBULUT*

Selami YANGIN**

Sabri SIDEKLİ***

Abstract

Teaching methods that teachers used in Maths, behaviours inside and outside the classroom as being chief ; too many factors affects the students' attitudes and expectations towards Maths. The aim of this study is to establish the expectations of forth and fifth grades form their Maths teachers in accordance with the renewed teaching programme. This study is carried out with 181 students in spring term in 2004-2005 education year. As data collection tool, "the scale of the expectations of the students form their Maths teachers" is used in tis study carried out in general research model. Cronbach Alpha Realibility (güvenirlilik) Coefficiency is 0.78. As a result of this study; it is established that the expectations of the students from their Maths teachers towards the need to support the active and verbal participation in the activities inside the lesson, to do activities on the solutions of the attention taker problems are at a higher level.

Key Words: Teaching maths, teacher's behaviour, students' expectations, education, teaching

---

* Gaziosmanpaşa University, Faculty of Education, Tokat.

** Dicle University, Siirt Faculty of Education, Siirt.

*** Muğla University, Faculty of Education, Muğla.